

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

**Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України**

ТЕОРІЯ МУЗИКИ

**Програма
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I-II рівнів акредитації**

**Спеціальність “Музичне мистецтво”
Спеціалізація “Спів”**

Київ – 2006

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

ТЕОРІЯ МУЗИКИ

Програма
для вищих навчальних закладів
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Музичне мистецтво”

Спеціалізація
“Спів”

Київ 2006

Видання здійснено на замовлення Державного методичного центру навчальних закладів культури і мистецтв України

ТЕОРІЯ МУЗИКИ

Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I–II рівнів акредитації. – Київ: “Фірма “ІНККОС”, 2006 – 20 ст.

Обсяг курсу

Всього – 243 год.

Практичних – 152 год.

Самостійних – 91 год.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма з теорії музики із спеціальності “Спів” призначена для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I–II рівнів акредитації. Програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста і відповідає державним стандартам вищої освіти.

“Теорія музики” відноситься до комплексу дисциплін професійно-орієнтованої підготовки спеціаліста з кваліфікації “Артист хору (ансамблю). Викладач співу”. Разом із “Сольфеджіо”, “Гармонією”, “Аналізом музичних творів”, “Інструментознавством” вона забезпечує загальну музично-теоретичну освіту студента.

Дисципліна включає 4,5 кредити, що складає 243 години. З них практичних – 152 години, самостійних – 91 година.

Програма розрахована на вивчення дисципліни протягом 4-х семестрів (I–IV).

Заняття практичні та самостійні.

Структура навчальної програми:

- пояснювальна записка;
- методичні рекомендації;
- рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів;
- форми контролю знань;
- орієнтовний тематичний план;
- тематичний виклад змісту навчальної дисципліни;
- список рекомендованої літератури.

Навчальний заклад має право вносити обґрунтовані зміни до послідовності викладання навчального матеріалу і розподілу годин за розділами, темами відповідно до обсягу загального бюджетного часу, відведеного на вивчення навчальної дисципліни.

Основні завдання курсу:

- засвоєння студентами теоретичних знань про закономірності музичної мови та музичних форм;
- оволодіння певними практичними вміннями та навичками;

Укладач	Л. А. Пасічна – викладач Херсонського музичного училища
Рецензенти:	К. Г. Рікман – зав. кафедри теорії музики Сімферопольського факультету Донецької державної музичної академії ім. С. С. Прокоф’єва, кандидат мистецтвознавства, доцент Т. А. Неганова – викладач Сімферопольського музичного училища ім. П. І. Чайковського Л. О. Іскрова – викладач Одеського училища мистецтв і культури ім. К. Ф. Данькевича
Відповідальний за випуск	А. І. Ткаченко
Редактор	Л. М. Трачук

© Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв, 2006
© Пасічна Л. А., 2006

- підвищення загального музичного та культурного рівня студентів.

Вирішення цих завдань дозволяє зробити процес сприйняття та виконання музики більш усвідомленим, а також формує вміння самостійно розкрити художній зміст музичного твору.

Беручи до уваги той факт, що більшість студентів-вокалістів не має музичної підготовки на базі ДМШ, курс теорії музики складається з 2-х частин. Перший розділ – “Музична грамота”. Вона вивчається протягом I семестру. Другий розділ – “Теорія музики”. Вивчається протягом II, III, IV семестрів. Змістом музичної грамоти є основні теми курсу теорії музики. Така будова курсу дає змогу викладати матеріал у порядку зростання складності основних тем кожного розділу. Таким чином, головні теми курсу (“Лад. Тональність”, “Інтервали”, “Акорди”) вивчаються протягом 2-х років. Це дозволяє закріплювати раніше вивчений матеріал на якісно новому рівні. Курс “Теорії музики” (II–IV семестри) також спрямований на накопичення нових знань та удосконалення практичних вмінь і навичок.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ ТА УМІНЬ СТУДЕНТІВ

Розділ I “Музична грамота”

Знати:

- основні поняття розділу;
- структури ладів (мажору та мінору);
- структури інтервалів (діатонічних та характерних);
- структури акордів (4 види тризвуків з оберненнями, II₇, D₇, VII₇ (малий та зменшений));
- тональності до 4-х знаків при ключі;
- основні поняття про складові елементи музичної мови.

Вміти:

- користуватися науковою термінологією;
- будувати письмово, усно та на фортепіано вивчені лади, інтервали, акорди;
- виконувати завдання на групування тривалостей в простих розмірах;
- грамотно оформляти нотний текст при виконанні письмових завдань;

- робити аналіз періоду з музичного твору;
- застосовувати отримані знання для виконання самостійних завдань.

Розділ II “Теорія музики”

Знати:

- предмет, структуру, функції теорії музики як науки;
- основні поняття розділу;
- головні специфічні риси та засоби музики;
- основні етапи розвитку музичного строю, музичної нотації;
- особливості метру, ритму;
- основні етапи еволюції ладових структур, акордів;
- особливості музичних складів та фактури;
- основні ознаки простих форм (2, 3-частинної, куплетної, куплетно-варіаційної).

Вміти:

- грамотно викладати теоретичні положення курсу;
- зіграти на фортепіано: вивчені елементи музичної мови, різні види секвенцій, транспозицію даного прикладу;
- пояснювати зв’язки між елементами музичної мови і характером та змістом музики;
- використовувати набуті знання при аналізі музичних творів або їх фрагментів;
- володіти музичною термінологією;
- самостійно працювати з додатковою літературою, добирати матеріал до усної доповіді, реферату, складати конспект, тези;
- використовувати у творчих вправах всі вивчені елементи музичної мови;
- застосовувати в роботі засоби масової комунікації, в тому числі комп’ютерні джерела інформації;
- виготовляти наочні та дидактичні матеріали.

Методичні рекомендації

Викладач на заняттях повинен використовувати різноманітні форми роботи: виклад основних положень теоретичного курсу з демонстрацією прикладів з музичної літератури, письмові та усні вправи,

гру елементів музичної мови, секвенцій та вправ на фортепіано, аналіз нотного тексту, творчі завдання.

В розділі “Теорія музики” використовуються складніші завдання з усіх форм роботи в порівнянні з розділом “Музична грамота”.

Практичні заняття передбачають попереднє викладення теоретичного матеріалу та його ілюстрацію музичними прикладами. При доборі музичних прикладів слід враховувати їх високу художню якість; відповідність до теми, що вивчається; різноманітність жанрів та стилів. При цьому необхідно звертати особливу увагу на твори української народної та професійної музики, а також жанри вокальної музики.

Усні та письмові вправи можуть включати такі завдання:

- відповідь на теоретичні запитання до вивченої теми;
- побудову звукорядів, інтервалів, акордів (окремих та їх послідовностей) у тональності та від заданого звуку;
- групування тривалостей у простих, складних та перемінних розмірах;
- завдання на транспозицію;
- аналіз елементів музичної мови, мелодій, періодів, простих форм;
- творчі завдання тощо.

Гра вправ на фортепіано допомагає практично засвоїти теоретичні знання та сприяє розвитку музичного слуху і мислення студентів. Домашні завдання з гри на фортепіано слід підбирати з урахуванням рівня підготовки студентів даної групи.

Програма курсу теорії музики розширена за рахунок введення тем з аналізу музичних форм (прості форми, куплетна та куплетно-варіаційна). Теоретичний матеріал слід викладати стисло, підкріплюючи аналізом творів. При їх доборі доцільно спиратися на зразки з вокальної літератури. Також можливе звернення до репертуарного списку творів, що вивчаються в курсі “Сольний спів”. Це забезпечить більш свідоме сприйняття музичних творів у класах зі спеціальності.

Викладачу слід приділяти особливу увагу розвитку творчих здібностей студентів на базі вивченого матеріалу. Форми роботи можуть бути різноманітними: ритмізація тексту; складання мелодій за поданою метроритмічною схемою та з використанням запропонованих інтервалів, акордів, тональностей; складання другого голосу до заданої мелодії; імпровізація або складання мелодії у запропонованих діатонічних семиступневих ладах; складання послідовностей інтервалів, акордів;

підбирання супроводу до мелодії. Творчі завдання бажано перевіряти на уроці з залученням студентів групи до їх аналізу щодо використаних елементів музичної мови.

Для повноцінного засвоєння та закріплення викладеного в класі матеріалу, потрібно опрацьовувати його в домашніх завданнях. Форми роботи визначаються викладачем.

Рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів

Самостійна робота є важливим фактором підвищення ефективності пізнавального процесу під час підготовки майбутніх фахівців.

Метою самостійної роботи студента є розширення та поглиблення знань з теоретичної частини курсу, а також розвиток і удосконалення набутих вмінь та навичок.

Загальний обсяг часу на самостійну роботу передбачено навчальним планом.

Зміст самостійної роботи студентів визначається навчальною програмою дисципліни та робочою навчальною програмою дисципліни.

На самостійну роботу може вноситися:

- частина теоретичного матеріалу курсу, простішого за змістом;
- практичні завдання, що не потребують безпосереднього керівництва викладача.

Види завдань для самостійної роботи визначаються викладачем у методичних матеріалах.

Студентам можуть бути рекомендовані:

- переробка інформації, отриманої безпосередньо на практичних заняттях, складання конспекту, тез або плану до теми;
- самостійне вивчення окремих тем або питань з використанням навчальної або додаткової літератури та розробкою конспекту, тез або плану;
- написання рефератів;
- підготовка усної доповіді;
- аналіз елементів музичної мови та музичних форм з використанням творів, які вивчаються в курсах “Сольний спів” та “Фортепіано”;
- виконання вправ на фортепіано;

- творчі завдання з використанням вивчених елементів музичної мови;
- виготовлення наочності.

Викладач не обмежується у виборі інших завдань для самостійної роботи за умови відповідності змісту завдання робочій навчальній програмі дисципліни.

Самостійні завдання можуть виконуватись у робочому зошиті.

Самостійна робота повинна бути систематичною та підлягати контролю з боку викладача.

Результати поточного контролю з самостійної роботи студентів враховуються під час виставлення підсумкової оцінки наприкінці семестру.

Навчальний матеріал, передбачений для самостійного засвоєння студентами, виноситься на підсумковий контроль поряд із навчальним матеріалом, опрацьованим на заняттях.

Форми контролю знань

З метою контролю знань та вмінь студентів у кінці кожного семестру проводяться контрольні заняття. Підсумкова оцінка виставляється на підставі поточного обліку знань та контрольного заняття. Оцінювання знань здійснюється за нормативними документами вищої освіти. Обов'язковим елементом контрольного заняття є письмова (практична) робота. Інші форми роботи визначаються викладачем і залежать від результатів роботи студентів протягом семестру.

В кінці I семестру, після закінчення розділу “Музична грамота”, студенти виконують письмову контрольну роботу.

Вона може мати такі завдання:

- а) побудова гам;
- б) побудова або визначення інтервалів у тональності, від заданого звука з розв'язанням;
- в) побудова або визначення акордів у тональності, від заданого звука з розв'язанням;
- г) групування тривалостей у простих розмірах.

Час виконання письмової роботи – 1 година.

Усне опитування може включати такі форми роботи:

- а) визначення головних теоретичних понять розділів;
- б) виконання на фортепіано гам, інтервалів, акордів у тональності та від заданого звука;
- в) аналіз фрагменту музичного твору в формі періоду з визначенням його тональності, особливостей метроритму, кадансів.

Згідно з навчальним планом в кінці IV семестру проводиться іспит. Він передбачає виконання письмової роботи та усну відповідь по білету. Письмова робота виконується на останньому уроці і може мати такі завдання:

- а) побудова гам та ладів народної музики;
- б) побудова або визначення інтервалів у тональності, від звука та їх розв'язання;
- в) побудова або визначення акордів у тональності, від звука та їх розв'язання;
- г) групування тривалостей у складних та перемінних розмірах.

Час виконання письмової роботи – 2 академічні години.

Усна відповідь може включати:

- а) визначення головних теоретичних понять курсу;
- б) виконання на фортепіано гам, ладів, інтервалів, акордів (у тональності, від звука) з розв'язанням;
- в) гра секвенцій діатонічних, хроматичних, модулюючих;
- г) аналіз нотного тексту.

ВРАЗКИ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ БІЛЕТІВ

Білет № 1

1. Історія розвитку музичної нотації.
2. Виконати на фортепіано:
 - а) висхідну тональну секвенцію на заданий мотив (двоголосся), крок – секунда;
 - б) від звуку фа-дієз вниз зб.2, розв'язати в мажорі та мінорі;
 - в) послідовність інтервалів (6–8) у заданому розмірі та ритмі;
3. Аналіз нотного тексту: Л. Ревуцький “Прилетіла перепілонька”.

Білет № 2

1. Хроматизм. Альтерація, її види. Хроматична гама.
2. Виконати на фортепіано:
 - а) низхідну хроматичну секвенцію на мотив $T_{35}-S_{46}-D_{56}-T_{35}$ в тональності Соль мажор;
 - б) від звуку мі-бемоль вгору зб.4 та розв'язати усіма відомими способами;
 - в) транспозицію заданої мелодії на вказаний інтервал.

3. Аналіз нотного тексту: українська народна пісня “Крикнули лебеді на воді” (в записах М. Лисенка, т.1)

Білет № 3

1. Акорд. Класифікація акордів терцієвої структури.
2. Виконати на фортепіано:
 - а) низхідну модулюючу секвенцію на мотив $T_6-D_{34}-T_{35}$, крок один тон;
 - б) в тональності Ре мажор VII_7 та його обернення з розв’язанням;
 - в) до поданого першого речення створити друге з використанням характерних інтервалів.
3. Аналіз нотного тексту: П. Чайковський “Старовинна французька пісенька”

**ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
ДИСЦИПЛІНИ “ТЕОРІЯ МУЗИКИ”**

Назва розділу, теми	Кількість навчальних годин		
	Загальний обсяг	Практичні заняття	Самостійна робота
I курс, I семестр			
Розділ I. Музична грамота			
Тема 1.1. Вступ. Музичний звук	3	2	1
Тема 1.2. Лад. Тональність. Мажор і мінор	5	4	1
Тема 1.3. Ритм. Метр. Розмір	4	2	2
Тема 1.4. Інтервали	4	4	-
Тема 1.5. Акорди в ладу.	10	8	2
Тема 1.6. Тритони з розв’язанням у мажорі і мінорі	3	2	1
Тема 1.7. Характерні інтервали гармонічних ладів	3	2	1
Тема 1.8. Акорди від заданого звуку	6	6	-
Тема 1.9. Музичний синтаксис	8	4	4
Контрольне заняття	2	2	-
Разом годин	48	36	12

I курс, II семестр			
Розділ II. Теорія музики			
Тема 2.1. Вступ	6	4	2
Тема 2.2. Музичний звук	6	4	2
Тема 2.3. Нотне письмо	21	12	9
Тема 2.4. Ритм. Метр. Розмір	21	16	5
Тема 2.5. Темп. Динаміка. Агогіка	4	2	2
Тема 2.6. Музичні терміни, які позначають характер виконання	6	2	4
Контрольне заняття	2	2	-
Разом годин	66	42	24
Всього	114	78	36
II курс, III семестр			
Тема 2.7. Лад. Тональність. Лади народної та професійної музики	24	14	10
Тема 2.8. Транспозиція	3	-	3
Тема 2.9. Хроматизм. Ладова альтерація	6	4	2
Тема 2.10. Модуляція	10	6	4
Тема 2.11. Секвенція	8	4	4
Тема 2.12. Мелодія	8	4	4
Контрольне заняття	2	2	-
Разом годин	61	34	27
II курс, IV семестр			
Тема 2.13. Інтервали	22	14	8
Тема 2.14. Акорди	27	18	9
Тема 2.15. Музичні склади і фактура	5	2	3
Тема 2.16. Прості форми	6	2	4
Тема 2.17. Куплетна форма	6	2	4
Екзаменаційна робота	2	2	-
Разом годин	68	40	28
Всього	129	74	55

ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ I. Музична грамота

Тема 1.1. Вступ. Музичний звук

Мета та завдання курсу “Музична грамота”. Музичний звук. Запис висоти звуків. Нотний стан. Тактова риска. Скрипковий та басовий ключі.

Складові та літерні позначення звуків. Знаки альтерації. Енгармонізм звуків. Тон і півтон.

Музична система та її елементи: ступені, звукоряд, діапазон, регістр, октави.

Тема 1.2. Лад. Тональність. Мажор і мінор.

Визначення ладу. Мажорний лад. Будова мажорної гами, тетракорди. Стійкі та нестійкі ступені, тяжіння та розв’язання нестійких ступенів у стійкі. Тоніка. Ключові та випадкові знаки альтерації. Визначення мінорного ладу. Види мінору. Будова мінорної гами.

Визначення тональності. Паралельні тональності.

Тема 1.3. Ритм. Метр. Розмір

Визначення ритму. Тривалість звуків. Паузи.

Знаки збільшення тривалостей (крапка, ліга, фермата).

Визначення метру, розміру. Сильні та слабкі долі такту. Прості дводольні і тридольні розміри. Групування тривалостей у простих розмірах $2/4$, $3/4$.

Тема 1.4. Інтервали

Визначення інтервалу. Інтервали гармонічні та мелодичні, консонанси і дисонанси. Ступенева та тонова величина інтервалів. Прості інтервали.

Інтервали на ступенях натурального мажору і мінору.

Обернення інтервалів.

Тема 1.5. Акорди в ладу

Визначення акорду. Види акордів: тризвук, септакорд. Головні тризвуки ладу з оберненнями в мажорі і гармонічному мінорі.

Домінантсептакорд з оберненнями і розв’язанням у мажорі та гармонічному мінорі.

Ввідні септакорди VII ступеня (малий та зменшений) з розв’язанням у тонічний тризвук.

Септакорд II ступеня (в основному вигляді) з розв’язанням.

Тема 1.6. Тритони з розв’язанням у мажорі і мінорі

Розв’язання дисонансів у консонанси. Тритони на ступенях натуральних і гармонічних ладів з розв’язанням.

Особливості голосоведення при розв’язанні тритонів.

Тема 1.7. Характерні інтервали гармонічних ладів

Характерні інтервали гармонічних мажору і мінору: збільшена секунда, зменшена септима, збільшена квінта, зменшена кварта. Особливості голосоведення при розв’язанні тритонів.

Тема 1.8. Акорди від заданого звука

Чотири види тризвуків; мажорні і мінорні секстакорди; квартсекстакорди вгору та вниз.

Домінантсептакорд з оберненням та розв’язаннями.

Ввідні септакорди VII ступеня (малий та зменшений) з розв’язанням.

Тема 1.9. Музичний синтаксис

Поняття про складові елементи музичної мови. Період. Речення. Фраза. Мотив. Цезура. Види кадансів.

Масштабно-синтаксичні структури: періодичність, дроблення, підсумовування, дроблення з заключенням.

Розширення періоду. Доповнення.

Розділ II. Теорія музики

Тема 2.1. Вступ

Мета та завдання курсу “Теорія музики”.

Головні специфічні риси музики. Засоби музичної виразності та їх взаємодія. Елементи музичної мови.

Стиль і жанр в музиці.

Тема 2.2. Музичний звук

Музичний звук, шуми, дзвони. Властивості музичного звуку. Обертони. Натуральний звукоряд. Явище резонансу та його значення в музичній практиці.

Музичний стрій. Піфагорів, натуральний, рівномірно-темперований стрій. Зонна природа музичного слуху. Камертон.

Тема 2.3. Нотне письмо

Історія розвитку музичної нотації: літери, невми, реформа Гвідо Д'Ареццо, давньоруська знаменна нотація, мензуральна нотація.

Системи ключів Соль, Фа, До. Аколади. Форми запису багатоголосної музики.

Мелізми. Види мелізмів: форшлаг (короткий та довгий), мордент (простий та перекреслений), групето, трель, арпеджіато.

Роль мелізмів у музиці різних стилів.

Знаки спрощення та скорочення нотного письма (аббревіатура). Деякі знаки сучасної нотації.

Тема 2.4. Ритм. Метр. Розмір

Визначення ритму. Ритмічний малюнок.

Визначення метру. Метричні акценти.

Розмір. Класифікація розмірів: прості, складні однорідні, складні змішані, перемінні. Поліметрія.

Групування тривалостей у простих, складних, перемінних розмірах. Групування нот в інструментальній та вокальній музиці. Винятки із загальних правил групування тривалостей.

Синкопа. Види синкопи: міжтактова, внутрішньотактова, міждольова.

Особливі види ритмічного поділу тривалостей: тріоль, дуоль, квартоль та інші. Поліритмія.

Взаємодія та значення метру і ритму в музиці.

Тема 2.5. Темп. Динаміка. Агогіка

Визначення темпу. Класифікація темпів та засоби їх визначення. Метроном. Значення темпу в музиці.

Динаміка. Динамічні відтінки. Динамічні акценти.

Артикуляція. Агогіка.

Тема 2.6. Музичні терміни

Музичні терміни, які позначають характер виконання.

Тема 2.7. Лад. Тональність

Лади народної та професійної музики.

Лад та його елементи.

Мажор та мінор, їх різновиди. Виразові можливості видів мажору та мінору в музиці.

Тональність. Квінтове коло тональностей. Енгармонізм тональностей.

Паралельні, одноіменні та однотерцієві тональності. Політональність.

Визначення діатоніки. Маломісткі звукоряди. Пентатоніка, її види.

Семиступеневі діатонічні лади: іонійський, міксолідійський, еолійський, фрігійський, дорійський, локрійський. Лади з двома збільшеними секундами. Використання ладів в народній та професійній музиці. Перемінні лади. Лади української музики. Мажоро-мінор.

Штучні лади професійної музики: збільшений, зменшений. Поліладовість.

Тема 2.8. Транспозиція

Засоби транспозиції. Використання транспозиції в музичній практиці. Значення транспозиції у вокальному виконавстві.

Тема 2.9. Хроматизм. Ладова альтерація

Визначення “хроматизму”. Прохідний та допоміжний хроматизм. Хроматична гама, її правопис у мажорі і мінорі.

Альтерація. Визначення ладової альтерації. Ладова альтерація в мажорі та мінорі. Ладова альтерація як засіб збагачення мелодії та гармонії.

Тема 2.10. Модуляція

Визначення модуляції та відхилення. Модуляційна альтерація. Тональності першого ступеня спорідненості.

Тональні плани музичних творів.

Тема 2.11. Секвенція

Визначення секвенції. Види секвенцій: тональна, хроматична, модулююча. Мотив, ланка, крок переміщення. Напрямок (висхідний, низхідний). Точна, вільна секвенція. Значення секвенції в музичному творі.

Тема 2.12. Мелодія

Мелодична лінія. Основні форми мелодичного руху: хвилеподібний, плавний, стрибковий. Принципи розвитку мелодії: точне та варіаційне повторення, секвенція, контраст. Кульмінація. Вершина – джерело.

Вокальна та інструментальна мелодії. Мелодія і акомпанемент. Мелодія і тема. Характерні особливості мелодій різних стилів.

Тема 2.13. Інтервали

Визначення інтервалу. Класифікація інтервалів: мелодичні і гармонічні, прості і складні, консонанси і дисонанси, діатонічні і хроматичні, стійкі і нестійкі. Енгармонізм інтервалів.

Розв’язання нестійких та дисонуючих інтервалів. Діатонічні інтервали від вказаного звука.

Характерні інтервали гармонічних ладів та тритони з розв’язанням від вказаного звука.

Хроматичні інтервали: зб2; зм7; зм3; зб6; зб4; зм5; двічі зб4; двічі зм5 в тональності, від вказаного звука. Загальні принципи розв’язання хроматичних інтервалів.

Виразні властивості інтервалів у музичному творі.

Тема 2.14. Акорди

Визначення акорду. Терцієвий принцип будови акорду. Типи акордів: тризвук, септакорд, нонакорд. Консонуючі та дисонуючі акорди. Повні і неповні акорди. Головні та побічні тризвуки ладу.

Розв’язання нестійких тризвуків з оберненнями в тональності. Побудова тризвуків 4-х видів з оберненнями від вказаного звука.

Головні та побічні септакорди ладу. Побудова та розв’язання D₇, II₇, VII₇ (малого та зменшеного) з оберненнями в тональності. Розв’язання побічних септакордів різними засобами в тональності. Побудова та розв’язання септакордів усіх видів від вказаного звука з визначенням тональності.

Акорди зміненої терцієвої будови, нетерцієвої будови.

Виразові можливості акордів в музиці.

Тема 2.15. Музичні склади та фактура

Визначення музичного складу. Види складу: монодійний, поліфонічний, гомофонний, акордовий.

Музична фактура. Виразова роль фактури.

Тема 2.16. Прості форми

Загальна характеристика простих форм.

Проста двочастинна форма. Співвідношення першої та другої частин. Двочастинна репризна та безрепризна форми.

Проста тричастинна форма. Головні різновиди: однотемна, двотемна. Застосування простих форм у вокальній музиці.

Тема 2.17. Куплетна форма

Визначення куплетної форми. Будова куплету. Засоби об’єднання куплетної форми.

Куплетно-варіаційна форма. Прийоми музичного розвитку. Куплетно-варіаційна форма на мелодію “остінато”.

Застосування куплетної форми в музиці.

Рекомендована література

1. *Виноградов Г.* Елементарна теорія музики та сольфеджіо. – К.: Музична Україна, ч.І-1968, ч.ІІ-1972.
2. *Глушков П., Красовська Є.* Елементарна теорія музики, – К., Музична Україна, 1961.
3. *Калашник М.* Усні та письмові вправи до курсу елементарної теорії музики. – К.: Музична Україна, 2004.
4. *Павлюченко С.* Елементарна теорія музики, – К., Музична Україна, 1980.
5. *Смаглій Г., Маловик Л.* Основи теорії музики. Харківю: Факт, 2001.
6. *Алексеев Б., Мясоедов А.* Элементарная теория музыки. – М.: Музыка, 1986.
7. *Вахромеев.* Элементарная теория музыки. – М.: «Музыка», 1983.
8. *Красинская Л., Уткин В.* Элементарная теория музыки, – М.: Музыка, 1983.
9. *Курс теории музыки* (под ред. Островского Л.), – Л.: Музыка, 1978.
10. *Лаврентьева И.* Вокальные формы в курсе анализа музыкальных произведений, М.: Музыка, 1978.
11. *Мазель Л.* Строение музыкальных произведений, – М.: Музыка, 1979.
12. *Островский А.* Методика преподавания теории музыки и сольфеджио”, – Л.: Музыка, 1970.
13. *Способин И.* Элементарная теория музыки, – М.: Музыка, 1985.
14. *Способин И.* Музыкальная форма, – М.: Музыка, 1984.
15. *Хвостенко В.* Задачи и упражнения по элементарной теории музыки, – М.: Музыка, 1986.

Для нотаток

Навчальне видання

ТЕОРІЯ МУЗИКИ

Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації.

Укладач Л. А. Пасічна

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 1,16. Наклад 100 прим.

Видавництво “Фірма “ІНКОС”
14116, м. Київ, вул. Маршала Рибалко, 10/8;
Тел./факс: (044) 206-47-29, 206-47-21
E-mail: inkos@carrier.kiev.ua,
inkos@ln.kiev.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів видавничої
продукції № 2006 від 04.11.2004 р.